

Ισλάμ, Ινδουϊσμός, Βουδισμός, Ιουδαϊσμός και προθανάτια οδύνη (Σπυρίδων Κ. Βολτέας, Δ/ντής Χειρουργικού Τμήματος ΕΣΥ, Ιπποκράτειο Γ.Ν.Α.)

/ [Πεμπτουσία](#)

Για το Ισλάμ η ιδέα ότι η έλλειψη πίστεως είναι το αίτιο του κακού αποτελεί κεντρική διδασκαλία: όλοι οι άνθρωποι είναι αμαρτωλοί[1] και το κακό βρίσκεται μέσα στον άνθρωπο, όπως και η ποινή γι' αυτό το κακό, που είναι ο πόνος και η οδύνη. Στο ηθικό σύστημα του Ισλάμ η αμαρτία σχετίζεται απόλυτα με την τιμωρία: τα πάθη δεν ελέγχουν απλώς την δύναμη της πίστεως, αλλά επιτρέπουν επίσης στον Θεό να εξετάσει τα βάθη της ψυχής, με την διάκριση μεταξύ δικαίων και αδίκων να είναι κεντρικής σημασίας για την σωτηρία. Η σωτηρία στο Ισλάμ βασίζεται στην υιοθέτηση των πέντε πυλώνων της Ισλαμικής πίστεως, ώστε ο πιστός κατά την κρίση θα βρεθεί στον παράδεισο[2], ενώ ο Αλλάχ διατηρεί για τον εαυτό του το δικαίωμα να τοποθετήσει τον πιστό, είτε στον παράδεισο των υλικών αγαθών, είτε στην κόλαση, που αποτελεί έναν τόπο αδιανόητου πόνου και

δυστυχίας[3].

Στον Ινδουϊσμό[4] και για τον μέσο πιστό, η απελευθέρωση του Εαυτού μέσω της μεταφυσικής γνώσεως και ο ασκητισμός, δεν είναι εύκολη επιλογή: αυτός είναι ο λόγος που οι περισσότεροι πιστοί επιλέγουν μια συγκεκριμένη λατρευτική πρακτική για να ξεπεράσουν τον παρόντα κόσμο της οδύνης μέσω της πίστewς σε έναν προσωπικό θεό και σε συγκεκριμένες λατρευτικές οδούς, ενώ για να επιτευχθεί η απελευθέρωση απαιτείται αφοσίωση, ηθική τελειότητα και γνώση, αντίληψη και αγάπη προς τον θεό. Γενικά ο Ινδουϊστής στέκεται απέναντι στην οδύνη του θανάτου έχοντας αφήσει την σωτηρία του στα χέρια ενός προσωπικού θεού, με πίστη ότι η αφοσίωσή του και η αγάπη του προς αυτόν θα αποτελέσει το πλέον σημαντικό κριτήριο ώστε ο θεός του να οδηγήσει την ψυχή του στην απελευθέρωση.

Στον Βουδισμό[5] απαιτείται προετοιμασία του πιστού για έναν «ευτυχισμένο θάνατο», μακριά από την οδύνη που προκαλεί ο βίος, αλλά και αυτό καθαυτό το γεγονός του θανάτου. Σύμφωνα με την Βουδιστική διδασκαλία, η οδύνη του θανάτου μπορεί να αντιμετωπισθεί με την αποδοχή και εφαρμογή των τεσσάρων ευγενών αληθειών του Βούδα και με συνολική προετοιμασία για την έλευσή του, που γίνεται σε όλη την διάρκεια της ζωής του. Αυτό ίσως να καταστεί ιδιαίτερα σημαντικό για τον τρόπο που θα αντιμετωπίσει ο Βουδιστής ασθενής τελικού σταδίου τις προθανάτιες πράξεις και αποφάσεις που τον αφορούν και τις ενέργειες στις οποίες ο ίδιος θα προβεί.

Στον Ιουδαϊσμό, τέλος, ο πόνος και η οδύνη θεωρείται ότι προκύπτουν από την ίδια την ύπαρξη του ανθρώπου, λόγω της παρακοής, ενώ τα πάθη των αθώων προκαλούν σημαντικό προβληματισμό. Παραδοσιακά, ιδίως μετά το ολοκαύτωμα, ερευνάται θεολογικά το πρόβλημα της μη διαφοροποιημένης μοίρας ευσεβών και ασεβών, καταλήγοντας ότι ο ημιτελής κόσμος δεν διαπνέεται από δικαιοσύνη και ειρήνη, ότι το πρόβλημα του κακού παραμένει πέρα από την πλήρη ανθρώπινη κατανόηση και ότι η δυστυχία αποτελεί απαραίτητη διαδικασία για την ολοκλήρωση του ανθρώπου μετά την τελική κρίση, που θα γίνει με βάση το βιβλίο της ζωής του[6]. Ο Ησαΐας επίσης αναφέρει ότι ο θάνατος είναι η κύρια αιτία των θλίψεων για τον άνθρωπο[7], αλλά ο Θεός υπεσχέθη ότι θα εκμηδενίσει τον θάνατο, ώστε να πάψει να είναι ο πρόξενος της οδύνης: αυτό προξενεί χαρά στον άνθρωπο, ακόμα και όταν βρίσκεται στα πρόθυρα του θανάτου, κάτι που ενδιαφέρει πολύ την παρούσα έρευνα, αφού ο θνήσκων πιστός Ιουδαίος αισθάνεται ασφάλεια και θεωρεί ότι το σώμα του δεν θα εγκαταλειφθεί εις την κόλαση της Σεώλ, δεδομένου ότι ο Θεός θα τον προστατεύσει έναντι του θανάτου, χαρίζοντάς του και πάλι την ζωή[8].

[1] *Ιερό Κοράνιο, An Nahl 16,61.*

[2] *Ιερό Κοράνιο, Al Waqi'ah 56,16-41.*

[3] *Ιερό Κοράνιο, Al Waqi'ah 56,42-45, και 56, 94-95.*

[4] <http://www.comparativereligion.com/salvation.html#11> και Jack Bemporad, *Pain*, *ibid.*

[5] *Σύνθεση από Morrell P, A Buddhist view on Suffering*, στο <http://www.homeoint.org/morrell/buddhism/suffering.htm>, επίσης Walshe M. O'C (2005), *Buddism and death*, στο <http://www.accesstoinight.org/lib/authors/walshe/wheel261.html>, επίσης *The four noble truths*, στο <http://buddhism.about.com/od/thefournobletruths/a/The-Four-Noble-Truths.htm>.

[6] *Ησ. 40,2*

[7] *Ησ. 25,8*

[8] *Ψαλμ 16,9-11.*

[συνεχίζεται]

Παρατήρηση: Το παρόν άρθρο αποτελεί τμήμα κειμένου βασισμένου στην κατατεθειμένη στο Ελληνικό Ανοιχτό Πανεπιστήμιο διπλωματική εργασία με τίτλο «Θεολογική προσέγγιση του πόνου και της οδύνης των καρκινοπαθών ασθενών τελικού σταδίου», του Σπυρίδωνος Κ. Βολτέα, Γενικού Χειρουργού, Δ/ντή Χειρουργικού Τμήματος ΕΣΥ του Ιπποκράτειου Γενικού Νοσοκομείου Αθηνών. Η Πεμπτουσία δημοσιεύει ολόκληρο το κείμενο του κ. Βολτέα σε συνέχειες.

Διαβάστε το προηγούμενο μέρος του κειμένου [εδώ](#)